

TEATROGRAFIA DE RAMON B. IVARS

Bàrbara Siquier / Toni Vidal

Entrevista a Ramon B. Ivars

Bàrbara Siquier / Toni Vidal: — **Com es va iniciar en el món del teatre?**

Ramon Ivars: — Em ve de família. El meu oncle avi era l'autor teatral Josep Amich «Amichatis», assidu col·laborador del pare de Mary Santpere, l'actor Josep Santpere. I podríem dir que la meua mare i la Mary es varen criar juntes. Amichatis va emigrar a Xile durant la Guerra Civil, i els seus dos fills, els meus cosins, van treballar com a escenògrafs a Xile, per a Margarida Xirgu. Quan jo vaig néixer, aquesta branca de la família ja vivia a Amèrica des de feia molts anys i no eren més que el record referencial d'una manera de viure.

Als quatre anys d'edat, els meus pares em van dur a l'antic Teatre Comèdia a veure una comèdia anglesa titulada *Marea baja*. En aquella obra l'actriu Conchita Montes apareixia vestida de sirena i aquella visió va desfermar la meua imparabile vocació, que després a la Facultat de Ciències es va concretar en un grup de teatre que jo dirigia.

Precisament l'obra *Ronda de mort a Sinera*, d'Espriu-Salvat, que vàrem anar a veure amb els del grup, va ser un espectacle decisiu per a mi, això era l'any 1965 al Teatre Romea. Una de les raons que va fer que acceptés la feina en aquest espectacle, ara que s'ha tornat a muntar, va ser justament aquest retorn als meus inicis teatrals. Em satisfieia participar d'allò que en aquell moment va ser per a mi quelcom d'emblemàtic: poder formar part de l'equip d'aquest «renaixement». També al meu poble, a Sant Just Desvern, ens vàrem ajuntar gent com el Ferran Rañé, que vivia allà, juntament amb els de la facultat, per formar un grup. En un cert moment em vaig adonar que la universitat no era el lloc on havia de ser i vaig buscar a les pàgines grogues si existia algun lloc on ensenyessin teatre. Aleshores em vaig matricular a l'Institut del Teatre.

B.S. / T.V. — **Com va ser que es decantés finalment per l'escenografia?**

R.I. — Inicialment volia fer direcció, però en aquella època no existia aquesta especialitat. Si hi hagués hagut direcció segurament és el que hauria fet. Vaig decantar-me per l'escenografia malgrat que jo en aquell moment encara no sabia dibuixar. De fet, escenografia vol dir dibuixar l'escena i un director també dibuixa l'escena. Mentre estudiava vaig dirigir algunes coses però ràpidament em va sortir feina com a escenògraf i el festeig amb la direcció d'escena va ser cada cop més esporàdic.

B.S. / T.V. — **Parli'ns una mica de l'Institut del Teatre en l'època en què n'era alumne.**

R.I. — Era un lloc petit, molt entranyable, tots els records que en tinc són bons. Hi havia un contacte molt proper, molt humà i molt bo. Els estudis a l'Institut en aquella època devien ser com ara els d'arts i oficis o els d'una escola de formació professional. Fèiem tres horettes cada tarda i prou. La meua dona, la Berta Vallribera, la vaig conèixer allà. Ella estudiava dansa i jo cur-

sava la branca d'escenografia. Com que estàvem tots a la mateixa casa, en un espai molt reduït, era molt més fàcil aquest contacte. El que dic sempre és que si hagués estudiat escenografia i la Berta hagués fet dansa avui en dia, difícilment ens hauríem conegut. Actualment a l'Institut del Teatre hi ha uns cinc-cents alumnes.

B.S. / T.V. — Pertany a una generació en què es consolidà la renovació escenogràfica iniciada durant els anys seixanta. Ens podria dir quins varen ser els elements i les figures referencials que més van impulsar la seva generació i que més en van determinar el treball?

R.I. — En Fabià Puigserver, és clar. En Fabià marcà un punt d'inflexió. També en Iago Pericot. Van ser les persones que a mi més em van influir. Jo vaig començar a l'Institut amb en Díaz-Plaja com a director. A la meitat dels estudis, em sembla que feia tercer, Hermann Bonnín el va reemplaçar i es va produir un canvi radical. En Bonnín va fer molts experiments, prou innovadors. Va introduir assignatures noves i una de les coses encertadíssimes que va fer va ser contractar en Fabià i en Iago Pericot. Jo vaig començar a estudiar l'any que es va jubilar el senyor Mestres Cabanes, emblema de l'escenografia plana i pintada que utilitza la perspectiva com a gran recurs expressiu. Era un home que ensenyava l'escenografia del segle XIX. L'any que vaig entrar a l'Institut va ser l'any que ell ho va deixar. Això significa que a l'Institut encara hi havia la seva aroma. La perspectiva —que encara avui és una assignatura— i tot el tractament de l'escenografia pintada era, podríem dir, l'estil oficial. És curiosíssim, ens trobàvem amb l'estil de Mestres Cabanes, que pintava com al segle XIX mentre a la resta d'Europa això ja no es feia. Em sembla que això té un valor singular; era l'únic escenògraf dels anys cinquanta i seixanta que encara treballava amb les tècniques de feia un segle. Tècniques que feia cinquanta anys que no s'utilitzaven o que s'usaven només en algunes coses molt puntuals.

El fet que Fabià Puigserver i Iago Pericot treballessin a l'Institut va comportar un canvi radical. Personalment em van obrir els ulls pel que fa a la conceptualització de l'espai escènic. Dels personatges que habitaven l'Institut, però, sempre viurà amb mi el record de l'Andreu Vallvé. Si en Fabià i en Iago van ser els meus grans professors, l'Andreu Vallvé va ser el meu únic «mestre». Ell em va ensenyar coses que van molt més enllà del disseny, coses tan senzilles i tan inabastables, molts cops, com l'harmonia entre l'equilibri personal i els desnivells de la vida professional.

B.S. / T.V. — Segurament tots aquests canvis també tenen a veure amb tot el teatre experimental i innovador que es feia en aquella època i que, per exemple, jugava amb nous espais.

R.I. — Sí, és clar. Això passava als anys seixanta, moment en què hi havia un compromís i una obligació de ser innovador. Penso que en Fabià i en Iago eren fills de la seva època, eren el que feia falta en aquell moment. Personalment, una de les grans revelacions, que em van fer entendre el que ja m'havien explicat o havia intuït, va ser poder veure a Londres, l'any 1972, època en la qual ja treballava com a escenògraf, *El somni d'una nit d'estiu*, de W. Shakespeare, muntada per Peter Brook. Aquell espectacle va ser revelador. Recordo perfectament aquella nit, aquell espectacle em va fer canviar l'òptica de com es podia fer teatre.

B.S. / T.V. — Actualment és professor d'escenografia a l'Institut del Teatre. Quina ha estat la seva evolució d'ençà que n'era un alumne fins avui? I quines línies pedagògiques se segueixen actualment, especialment en l'especialitat d'escenografia, de la qual és el cap?

R.I. — Bàsicament hi ha hagut una ampliació en els coneixements. Una de les grans fites que hem assolit ha estat incorporar com a matèria obligatòria el disseny d'il·luminació, dotant-lo de la

mateixa importància que té el disseny d'espai o de personatge. Una altra de les fites aconseguides, aquesta ja es va incorporar durant els anys setanta, ha estat que els estudiants d'escenografia tinguessin l'oportunitat de fer pràctiques. Tallers, els anomenem a l'Institut. Això permet que els alumnes no es quedin amb un projecte sinó que el puguin escenificar. Bé, realment ha anat canviant tot. Jo, per exemple, vaig començar al carrer d'Elisabets en un palauet deliciós que encara existeix i on tot era molt casolà. Fins a arribar aquí, a la Ciutat del Teatre on som ara, tot s'ha anat incrementant. Una de les coses interessants que fem ara són els intercanvis amb escoles d'altres països. Resulta bàsic i molt enriquidor per als estudiants. En el cas dels actors és més complicat, però en l'especialitat d'escenografia funciona, i funciona molt bé. Pel que fa als objectius dins l'especialitat d'escenografia, un alumne ha d'haver dissenyat, realitzat i escenificat un espectacle abans d'acabar els estudis. S'intenta formar els alumnes i capacitar-los perquè puguin assolir satisfactòriament les tres fases de la creació escenogràfica: el disseny, la construcció i l'escenificació. Es treballa l'espai, la caracterització —o sigui, el vestuari— i la llum d'un espectacle. Dins l'especialitat d'escenografia els alumnes treballen aquests tres aspectes, i segons el recorregut que facin amb les optatives es decantaran cap a algun d'aquests àmbits, malgrat no haver-hi titulacions específiques per a cada recorregut. I en l'últim taller que fa l'alumne, que és a quart curs, ha de fer-ho tot: espai, vestuari i llum.

B.S. / T.V. — Vàrem veure un dels tallers d'aquest any, concretament *El cercle de guix caucasià*, de Bertolt Brecht, i ens va agradar molt. Com es preparen els tallers? Com s'organitza la feina? Qui tria les obres i sota quins criteris?

R.I. — La clau dels tallers és la selecció d'obres perquè és una cosa complicada, encara que no ho sembli. Poques vegades, quasi mai, es tria consensuadament entre escenografia i interpretació, a causa que els directors dels tallers es troben amb la paradoxa que no saben quants actors tindran fins molt pocs dies abans de començar els assaigs, ja que això depèn de la matriculació de l'assignatura. Aquest és el gran problema dels tallers, i el que hauria de ser un paral·lisme del que serà la vida professional: doncs no ho és. L'escenògraf ha d'esperar que l'obra estigui decidida i començar la feina junt amb els actors, quan realment això és una feina que s'hauria de fer abans i així tenir el projecte pràcticament enllestit per a la primera lectura. Tot plegat dificulta una mica la feina.

B.S. / T.V. — Aquella escenografia es va fer en grup?

R.I. — Sí, es feia en grup. De tallers, n'hi ha de tres tipus, es comencen a fer a segon i se'n fan fins a quart. N'hi ha un cada any. Aquest del que parlem era un taller 2, que es fa a tercer. El taller 1, que es fa a segon, és un taller de projecte, és un projecte per a un espectacle hipotètic. En aquest taller els alumnes treballen com a ajudants d'un escenògraf, que és el professor. El taller 2 es fa en grup, tal com he dit, i el professor adopta el rol d'escenògraf associat. D'alguna manera intentem que sigui un altre més del grup. I en l'últim, en el taller 3, que es fa a quart, l'alumne assumeix individualment el projecte escenogràfic i els professors som els tutors que actuem en l'assessorament. Aquest últim és el taller realment més important, perquè cada alumne assumeix individualment la responsabilitat de l'estètica de l'espectacle.

B.S. / T.V. — Què és l'essencial que defineix l'escenografia? Com entén el treball d'un escenògraf?

R.I. — En primer lloc és un treball de comunicació amb un equip, i en segon lloc, de comunicació amb els espectadors. L'escenògraf explica coses a altres persones, tradueix idees i textos al

llenguatge visual. Però el que és primordial és la feina en equip per arribar a una cosa consolidada i compacta. De la mateixa manera que considero que, quan fas vestuari, un vestit sense un intèrpret és una disfressa, si una escenografia no és el resultat d'una destil·lació d'idees conjuntes no és gaire més que l'aparador d'una botiga. Moltes vegades veus espectacles que no saps què pensar de l'escenografia. Aleshores acostumo a fer-me una pregunta per poder mesurar la importància d'aquella solució escenogràfica, que és: què passaria si aquella escenografia no hi fos i n'hi hagués una altra? Ens trobem amb tres respostes possibles: que sigui indiferent perquè se n'hi podria posar una altra, que sigui imprescindible perquè no pots entendre l'obra sense aquella escenografia, o que realment pensis que seria molt millor que aquella escenografia no hi fos i n'hi hagués una altra. L'escenògraf ha de procurar realitzar sempre l'escenografia imprescindible.

B.S./T.V. — Creu que l'escenografia es troba a mig camí entre l'arquitectura i les arts plàstiques?

R.I. — Diguem que pertany a aquestes famílies. Per entrar al món de l'escenografia pots fer-ho des de les arts plàstiques, des de l'arquitectura, des de dins del mateix teatre o des d'on sigui. A veure, l'escenografia i el vestuari la gent els fa cada dia, la gent pinta les parets de casa, decora, es vesteix i tria una roba i no una altra. Darrere aquesta decisió hi ha la voluntat de mostrar-nos d'una manera determinada. Amb això el que vull dir és que qualsevol ho pot fer. Construir un personatge o un espai és fàcil, allò que és difícil és fer-ho adequadament. L'escenografia, doncs, té moltes famílies, diferents branques: les belles arts, la plàstica, la moda, l'arquitectura, la vida quotidiana... El que hi dóna especificitat i la fa diferent és el treball en equip. L'artista plàstic, per exemple, treballa sol i no té condicionants. En el cas de l'arquitectura, la gran diferència amb l'escenografia és que és efímera, però això és el que la fa meravellosa. L'escenògraf, com tothom en el món del teatre, hi és per donar plaer al públic en canvi de la subsistència, però només per una estona. La nostra feina és, d'alguna manera, com una mena de prostitució ben entesa, donem plaer en canvi de diners, i també, en el nostre cas, amb una satisfacció personal. Si ets bo en la teva feina tindràs més clients. El millor de l'escenografia, i del fet teatral en si, és que és efímera, i la vivència amb el públic és el més important. Allò que és més màgic és que aquell moment de contacte entre la teva obra i l'espectador serà irrepetible.

B.S./T.V. — Ha treballat molt com a dissenyador de vestuari. Giorgio Strehler en una de les seves cartes a Luciano Damiani escriu: «La funció del vestuari és fonamental per a la construcció del personatge». Comparteix aquesta idea?

R.I. — Sí, és clar. El que no sabia es que l'Strehler ho havia dit oficialment. De fet això ho diem moltes més persones uns quants cops a la setmana. Us diré una frase que he robat al Joaquim Roy no fa gaire, i és que «l'escenografia, la il·luminació i el vestuari són una mateixa cosa feta per persones diferents». El vestuari és la pell del personatge, és allò que el públic percep d'ell. De la mateixa manera que penso que un vestit sol és una disfressa, un actor sol, sense la decisió d'un vestuari determinat, és un actor fortuït vestit d'una manera fortuïta, li costarà molt arribar al personatge.

B.S./T.V. — Abans ens parlava de l'espectacle com a treball en equip. Com viu aquest treball i les relacions amb tots els seus components (il·luminador, director, etc.)?

R.I. — Tan intensament com puc. Una de les pitjors coses que em pot passar en una producció és sentir-me sol. Hi ha un moment en què la nostra feina és solitària, has de tancar-te i treballar sol. Però quan t'adones que allò no té resposta per part del director o dels companys, aleshores

m'incomodo molt. Quan no hi ha treball en equip et trobes amb produccions podríem dir que despistades, on cadascú va a la seva. No sentir-me assistit és el pitjor que em pot passar; des dels conceptes fins al disseny, passant per les emocions. Jo sé que estic en el bon camí si hi ha unes vibracions internes, una cosa gairebé física, en el moment del disseny, d'agafar el llapis i concretar les idees. Hi haurà una altra gent que anirà per camins més cerebrals, però jo no, jo funciono pels sentiments.

B.S. / T.V. — En aquest sentit, en el seu últim treball com a figurinista a *Ronda de mort a Sinera*, de Salvador Espriu-Ricard Salvat, i tenint en compte la complexitat del muntatge, amb trenta actors i més de cent personatges, la feina d'equip deu haver estat fonamental. Com hi va plan-tejar la creació del vestuari?

R.I. — El que vaig fer va ser crear un canemàs bàsic de tractament dels personatges, que era el dels habitants de Sinera, basat en la neutralitat quotidiana. Això després ho podia combinar amb tota la resta, i des d'aquesta base podia anar saltant cap a les altres històries: la de Crisant, la d'Ester o la d'en Quim Federal, sense perill d'estridències. Em permetia fer-ho fins i tot d'una manera una mica frívola, com un *collage*. I en un *collage* necessites algun lloc on enganxar les coses, per això d'entrada el més important era crear aquest coixí que servís de base. Els habitants de Sinera em van permetre poder-ho fer. El món de la Trinquis, el dels nens, el dels veïns..., i a partir d'aquí construir tota la resta. El procés de creació d'aquesta base el vaig fer a partir de documentació fotogràfica, no vaig agafar el llapis per res en fer això. Em dedicava a anar component els tipus, i amb la iconografia que vaig aconseguir vaig crear els personatges. Volia que fos realment autèntic, que la ronda final de l'obra, on tots els personatges estan descarnats, on no hi ha res, fos convincent. Per a la resta de personatges el vestuari està dissenyatíssim, són les històries que donen el toc fresc i imaginatiu. Diria que aquesta obra és això, hi ha una base que és el món d'Espriu, el seu món real i de la gent que va conèixer; i d'altra banda hi ha el món de les seves fantasies. Després hi ha els tres personatges principals, que són l'Autor, l'Altíssim i el Salom de Sinera, que són els tres narradors. Els tres vesteixen diferent però se serveixen del mateix material, van vestits amb el mateix teixit. Però bé, aquestes coses són de la meua cuineta i ho fas una mica per convèncer-te i per poder continuar avançant. Amb una producció com aquesta o et marques uns paràmetres clars o et perds. Aquests tres personatges tenien tractaments diferents. L'Autor, personatge que interpretava l'Oriol Broggi, vestia com Salvador Espriu, no es tractava de fer cap rèplica però sí de fer l'evocació d'una manera de vestir. L'Eduard Farelo, que era Salom (Teseu), era el més mític, el més atàvic, anava descalç amb camisa i samarreta, com un home de qualsevol època. També perquè ell estava escènicaament aparellat amb Ariadna i el seu personatge necessitava una mica d'atemporalitat. Finalment hi havia l'Altíssim, el cec interpretat per Abel Folk, que era qui interpel·lava el públic: anava vestit completament contemporani.

B.S. / T.V. — Utilitza una metodologia concreta a l'hora de fer front a un projecte escenogràfic? Segueix uns passos determinats o es deixa portar, segons cada cas, per aquell espectacle concret?

R.I. — Tinc una metodologia per a cada gènere. Quan treballa per a espectacles de dansa, per exemple, i clàssica sobretot, proposo coses al coreògraf des de la primera entrevista. Ja hi incorporo idees meves, perquè normalment es treballa amb un repertori de ballets clàssics, més o menys coneguts. Amb l'òpera també passa una cosa semblant. En aquests casos es tracta d'anar

a la primera entrevista amb una sèrie d'imatges a partir de les quals es pugui establir un diàleg. Això ocorre, sobretot, amb aquells espectacles en què no hi ha text, treballes amb una gent que funciona a partir del llenguatge visual i tu t'has de situar en el seu terreny. Quan es tracta de teatre de text, en canvi, procuro no preconcebre cap idea fins que no he tingut una bona asseguda amb el director. Faig la primera reunió amb l'obra llegida i prou, i llegida, com diu el Peter Brook, sense prejudicis. En aquests casos procuro que la meua relació amb el director sigui com més intensa millor. De vegades em puc arribar a fer pesat i tot, però per a mi és imprescindible. Amb la dansa i l'òpera això també és important, però potser no tant. A més, moltes de les coses que he fet de ballet i òpera les he fetes a l'estranger, i la distància en aquests casos m'ha obligat a treballar amb més independència i anar a les reunions amb molta feina ja feta per endavant.

B.S. / T.V. — La seva dilatada carrera l'ha portat a treballar amb molts directors. Són difícils les relacions entre director i escenògraf?

R.I. — A mi em passa que no tinc «el director de la meua vida». He de confessar que en aquest sentit sóc solter, no he trobat la meua parella. És curiós, però hi ha parelles artístiques en aquest àmbit, per exemple Ezio Frigerio amb Giorgio Strelher, Guy-Claude François amb Ariane Mnouchkine o Patrice Cherau amb Richard Peduzzi, i encara en trobaríem d'altres. He anat treballant amb molta gent, amb alguns he repetit, com per exemple amb el Ricard Salvat o el Pau Monterde, però mai m'he considerat casat amb cap director. D'altra banda, també podria dir que els directors tampoc han estat fidels amb mi. Sí que hi ha, però, un director per a qui treballaria de per vida, que és el José Sanchis Sinisterra. No és que hi hagi treballat gaire, amb ell, potser només han estat tres o quatre coses, però les vegades que ho he fet n'he sortit molt satisfet. Tot i que la nostra relació quan treballem junts pot ser de molts colors, sempre en surto diferent i gens cansat d'aquell espectacle. Amb el Pepe Sanchis la dosi d'enriquiment personal que aconsegueixes és altíssima. Un altre dels directors amb qui sempre he tingut molt bona relació és el Ricard Salvat, i penso que junts hem aconseguit bons resultats. Però, en definitiva, no em sento casat amb ningú.

B.S. / T.V. — L'any 1984 li van atorgar el premi Nacional d'escenografia, concedit per la Generalitat, pel seu treball al llarg d'aquella temporada. Cal fer un petit recordatori, perquè va ser una temporada intensa i rica. Va treballar en els muntatges següents: *Freaks*, d'Àngel Alonso; *La bella i la bèstia*, de Jaume Melendres; *L'ús de la matèria*, de Manuel de Pedrolo; *La meua Ismènia*, d'Eugène Labiche; *Batalla de reines*, de Frederic Soler Pitarrà; *La tigresa i altres històries*, de Dario Fo, i va dirigir *Fleca Rigol, digueu*, de Josep M. Muñoz i Pujol. Què va representar aquest premi per a la seva carrera?

R.I. — No res. Absolutament res, com tots els premis. Va ser un any que vaig tenir molta feina, vaig estar de moda. És una cosa que passa en aquest món, els passa als actors, als directors i també als escenògrafs. Em va servir perquè em conegués més gent i ja està. Tots els companys de professió amb qui he parlat, als quals han donat algun premi, coincideixen en això: la nul·la significació. Més aviat és contraproduent i el que passa és que la feina et baixa, perquè se suposa que seràs més car, que et pugen els fums al cap i totes aquestes coses. Això és un tòpic, però en el meu cas, per exemple, es va complir. Els veritables premis són una altra cosa. Un veritable premi va ser la nit de l'estrena de *Ronda de mort a Sinera*, d'Espriu-Salvat, al Lliure. El teatre ple, els aplaudiments i la sensació d'haver fet una bona feina. El premi és això, aquesta satisfacció personal.

Peer Gynt, de Henrik Ibsen: Ramon Ivars en va fer l'escenografia i el vestuari. Aquest espectacle, amb adaptació de Ventura Gassol i J. Puig i Ferrer, va ser dirigit per Francesc NeHo i estrenat l'any 1982 al Teatre Romea de Barcelona.

B.S. / T.V. — En moltes de les seves escenografies s'aprecia una voluntat de dinamitzar l'espai, els elements escènics es transformen. Es pot parlar d'un tret estilístic propi?

R.I. — És difícil que un autor parli de la seva obra. Més que no pas la dinamització de l'espai el que he procurat sempre és l'esquematzació. Anar a buscar allò que és imprescindible, l'estructura bàsica de les coses. Detesto la decoració i els ornaments, sempre que no siguin necessaris, que no ho demani la posada en escena. Procuro sempre anar a l'essència de les coses sense il·lustrar-les. El mestre Ralph Koltai diu que no cal posar portes a les escenografies si ningú les creua, i jo estic completament d'acord amb ell. La redundància i la superfluitat són una nosa visual. Sí que és veritat que en alguns espectacles he utilitzat el recurs del dinamisme, dels canvis continus d'espais, però és perquè és necessari en aquella obra i en aquella dramaturgia en concret. El que no faig mai, però, és imposar criteris derivats d'un estil particular. Jo faig el que em manen, i quan dic el que em manen vull dir el que em manen les circumstàncies, no les persones.

Se'm fa difícil parlar del meu estil. Voldria, però, afegir una cosa sobre el treball de l'escenògraf. L'escenografia és el resultat d'un treball en equip i és inherent a la direcció d'escena i la dramaturgia, però cal deixar clar que l'escenògraf n'és l'autor. En aquest país passa massa sovint que aquest fet queda com difuminat. Una escenografia dalt d'un escenari té un autor. Això cal recalcar-ho. De la mateixa manera que quan es toquen els textos o les partitures es fa amb molt de respecte, amb l'escenografia també caldria fer-ho. Fins i tot des del punt de vista legal, perquè l'escenògraf, per exemple, no cobra drets d'autor ni disposa de gaires eines per regular l'ús que es fa del resultat del seu projecte. Jo, que he treballat força a l'estranger, veig que en la majoria de llocs és té molt més respecte per l'autoria de l'escenògraf. A la primera feina que vaig fer fora d'aquí, vaig haver d'anar als tallers de construcció per consultar una cosa dels dibuixos originals. En demanar-los-els, en un primer moment es van mostrar poc receptius a donar-me'ls, però en saber que n'era jo l'autor tots van aturar les seves feines per saludar-me. Hi havia darrere d'aquest fet un reconeixement cap a l'escenògraf com a autor. Al nostre país el concepte d'autoria de l'escenògraf és borrós i caldria posar-hi remei per definir-lo i dignificar, d'aquesta manera, una mica més la nostra professió.

B.S. / T.V. — Com veu el panorama teatral català en general si el comparem amb el d'altres països, vostè que ha treballat força a l'estranger?

R.I. — Cal dir, abans de res, que quan he treballat fora sempre ha estat en grans produccions, normalment en teatres d'òpera. L'estranger que conec és millor, però és per causa d'aquest fet. No puc, doncs, generalitzar, perquè és segur que a l'estranger també hi ha de tot. Però sí que caldria una reflexió dins el teatre català contemporani sobre la nostra funció, la dels que dissenyem l'espectacle. Darrerament s'han produït uns quants espectacles en què no consta el nom de cap escenògraf en el programa de mà. Senzillament se n'ha prescindit. Suposo que es considera que en aquests espectacles la paraula és realment l'important i que l'escenografia podria no existir. Però, malgrat tot, crec que no hi ha fet teatral sense una escenografia, i sobretot sense decisions sobre com ha de ser l'espai i els personatges. Hi ha la idea generalitzada que l'escenografia és una cosa cara, i en part és cert, que ho és, i no només perquè es dediquin diners a la construcció sinó perquè hi ha també una inversió de temps en tot el procés creatiu. No oblidem, però, que també es pot treballar amb molt pocs diners i fer coses molt més interessants que amb un pressupost generós i acomodaticí.

B.S. / T.V. — Què en pensa dels teatres de Barcelona, estan ben equipats? S'hi treballa bé?

R.I. — Crec que sí. Cada teatre té la seva dotació. L'error és, de vegades, el fet de fer-hi coses que no són les més indicades en aquell espai. Bé, he de dir que els últims anys no he treballat gaire aquí, però, per exemple, fa molt poc vaig treballar a l'Espai Brossa i era l'espai perfecte per al tipus de producció que hi vàrem fer.

B.S. / T.V. — Com valora l'entrada de les noves tecnologies en el camp escenogràfic? Han modificat la seva manera de treballar i de concebre l'espai?

R.I. — Ho valoro esplèndidament, però no han modificat la meua forma de concebre l'espai, perquè les tecnologies no són més que eines. Una tecnologia no et farà canviar el disseny, només et facilitarà el treball. Les noves tècniques són una ajuda innegable, durant el disseny a l'estudi i també en els tallers de construcció. Però el que no pot provocar això és que canviïs d'estil, en tot cas l'enriqueixes. Les noves tecnologies són allà per fer-les servir quan les necessitis.

Maqueta per a l'espectacle Giselle, amb coreografia de Sylvie Guillem i escenografia i vestuari de Ramon Ivars. Estrenada el 16 d'octubre de 1998 a Hèlsinki.

B.S./T.V. — En aquests últims anys, els escenògrafs han diversificat el seu camp d'acció, treballant en àmbits parateatral com ara són les cerimònies esportives o religioses, els concerts de rock, etc. Què pensa vostè d'aquest fet, en el qual ha participat?

R.I. — Crec que està molt bé. Sortosament, en la meua carrera les coses m'han anat venint sense buscar-les, i totes aquestes incursions en altres camps m'han enriquit. L'especialització excessiva no és bona, perquè acaba limitant-te i empetitint l'angle dels teus punts de vista. Conèixer tots aquests móns és sensacional. Tot això genera un pòsit que es converteix en nous recursos i més riquesa en el teu treball. Realment una de les claus d'un bon escenògraf és el bon ús que faci de la seva experiència.

Teatrografia de Ramon B. Ivars

1967

Antígona, de Jean Anouilh

Direcció: Ramon Ivars. Espectacle fet a la Universitat de Barcelona.

1968

Terror i misèria del III Reich, de Bertolt Brecht

Codirecció: Ramon Ivars i Jordi Llauner.

Espectacle Brecht, basat en les obres *La peça didàctica de Baden-Baden* i *El gos mort*, de Bertolt Brecht; amb un recull de poemes i cançons del mateix autor.

Ateneu de Sant Just Desvern. (En aquest espectacle va debutar com actor Ferran Rañé.)

1969

Los dones raras, de Sara González Buiza

Grupo TAS (Teatro Agustina Solé). Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Antonio López. Intèrprets: Agustina Solé, Pere Vidal, Pablo Valenzuela, Mercedes Sanchís, Andrés Moscoso. Direcció: Roser Cuscolla. Estrenada a l'octubre en el III Festival Internacional de Teatre de Sitges.

El Knack, d'Ann Jellicoe

Alumnes de l'Institut del Teatre. Escenografia i vestuari: Josep Mallofré. Intèrprets: Aurora Garcia, Luis Espinosa, Nicolás Mallo. Direcció: Ramon Ivars. Estrenada a l'Institut del Teatre de Barcelona

1970

El cercle de guix caucasià, de Bertolt Brecht

Grup Gresol. Direcció, escenografia i figurins: Ramon Ivars. Estrenada a l'Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona.

1971

Tiempo de 98, de Juan A. Castro

Compañía Cátaro. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars, Fabià Puigserver, J. Guillén, Josep Massagué i Joan Abellan. Direcció: Alberto Miralles. Estrenada dins el Ciclo de Teatro Contemporáneo al Teatre Capsa de Barcelona.

1972

La venganza de Don Mendo, de Pedro Muñoz Seca

Grup Gresol. Direcció, escenografia i figurins: Ramon Ivars. Estrenada a l'Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona.

1973

El general desconocido, de René de Obaldía

Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Germán Carballo. Intèrprets: Mercè Comas, Carlos Candel i Maria Luisa Oliveda. Direcció: M. Luisa Oliveda. Teatre Don Juan de Barcelona.

RONDA DE MORT A SINERA

ESTRENA 10 D'ABRIL DEL 2002

ENTENEBRATS

ENRIC MAJÓ
CRISTINA SIRVENT
ANNA BRIANSÓ
CARLES ARQUIMB
JOAN RAJA

RAMON B. IVARS

Figurins dissenyats per Ramon Ivars per a l'espectacle Ronda de mort a Sinera, de Salvador Espriu/Ricard Salvat. Teatre Fabià Puigserver del Teatre Lliure, abril-maig de 2002.

Timón de Atenas, de William Shakespeare

Escenografia i figurins: Ramon Ivars. Intèrprets: Carlos Mendy, José M. Blanes, Isabel Gallardo, Andrés García Lorca, Francisco Grijalvo, Bartolomé Olsina, Carme Sansa i José Torrens. Direcció: Ramiro Bascompte. Estrenada al Teatre Grec de Barcelona.

Iris, de Pietro Mascagni

Producció del Gran Teatre del Liceu. Disseny dels figurins de tres personatges del ballet: Ramon Ivars. Coreografia: Juan Magriñá. Ballarins: Asunción Aiguadé, Àngels Aiguadé i Guillermina Coll. Direcció escènica: Walter Cataldi-Tassoni. Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

La fi bregeta, de Valentí Castanyes

Escenografia: Berenguer Amich (Ramon Ivars). Intèrprets: Rafael Anglada, Núria Gil, Jordi Torras, Francesc Figuerola, Isabel Gallardo i Jaume Ros. Coordinació escènica: Josep M. Coll. Teatre Grec de Barcelona.

Gente bien, de Santiago Rusiñol

Versió: R. Bascompte. Escenografia: Berenguer Amich (Ramon Ivars). Intèrprets: Mary Santpere, Jordi Torras, Mercè Broquetes, Josep Muntaner, Joan Ollé i Nadala Batiste. Coordinació escènica: Josep M. Coll. Teatre Grec de Barcelona.

El horroroso crimen de Reñarado del Campo, de Pio Baroja
Escenografia i figurins: Ramon Ivars. Intèrprets: Joan Ollé, Andrés García Lorca, Pedro Gutiérrez, Luis Cobos, Carlos Martos, Joaquín Fábregas, Francisco C. Valls, Manuel Conde, Enrique Pons, Joaquín Domínguez, José Gálvez i Jorge Martín. Direcció: María Luisa Oliveda. Estrenada al Teatre Don Juan de Barcelona.

PXJ-18, de Lorenzo Piriz-Carbonell
Grupo Experimental Gentes. Vestuari: Ramon Ivars. Coreografia: Sylvia López. Direcció: Pere Dausà. Estrenada a l'octubre al VII Festival Internacional de Teatre de Sitges, on va ser premiada.

La Valquíria, de Richard Wagner
Decorats: María Luisa Sormani. Figurins de les valquíries: Ramon Ivars. Mestre director: Trijiro Jimori. Director d'escena: Werner M. Esser. Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

Faust, de Charles Gounod
Figurins del ballet: Ramon Ivars. Coreògraf: J. Magriñá. Direcció escènica: Diego Monjo. Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

Il trovatore, de Giuseppe Verdi
Escenografia: Tito Varisco. Figurins del ballet: Ramon Ivars. Direcció escènica: Dimiter Uzunov. Gran Teatre del Liceu e Barcelona.

1974

Fantasio vivesa
Ballet Rossio. Escenografia i figurins: Ramon Ivars. Coreografia: Alfons Rovira. Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

Hembras
Espectacle de dansa. Figurins: Ramon Ivars. Teatre de l'Òpera de Stuttgart.

Suite española
Espectacle de dansa. Figurins: Ramon Ivars. Teatre de l'Òpera de Viena.

Bolero real
Espectacle de dansa. Figurins: Ramon Ivars. Teatro San Carlo de Nàpols.

Galmírez o la gloria de Compostela, de Daniel Cortezán
Escenografia: Ramon Ivars. Intèrprets: Carlos Lucena, Jaime Borrás, Francisco Grijalvo, Miquel R. Giner, Joaquín Blanco, Agustina Solé, José Muntaner i Andrés García Lorca. Direcció: María Luisa Oliveda. Teatre Grec de Barcelona.

1975

Laberinto, de Joan Magrinyà
Companyia de Ballet del Liceu. Música: Xavier Montsalvatge. Escenografia i figurins: Ramon Ivars. Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

La sardana de les monges, de Joan Magrinyà
Companyia de Ballet del Liceu. Música: Enric Morera. Escenografia i figurins: Ramon Ivars. Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

Catalanesca
Esbart Dansaire de Rubí. Coreografia: José de Udaeta. Vestuari: Ramon Ivars.

1976

El amor brujo, de Manuel de Falla

Escenografia i figurins: Ramon Ivars. Coreografia: Joan Magriñà. Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

Rondalla d'esparvers, de Jaume Ventura Tort

Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Direcció de l'orquestra: Gerardo Pérez Busquier. Direcció escènica: Diego Monjo. Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

Bodas que fueron famosas del Pingajo y la Fandanga, de José M. Rodríguez Méndez

Producció de l'Assemblea d'Actors i Directors de Barcelona. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Utilatge: Artigau. Realizació de vestuari: Peris Hnos. Construcció de decorats: Formas. Intèrprets: Paco Angulo, Conxita Arquimbau, José Luis Campos, Vicente M. Doménech, Alòdia Domínguez, Maria Espinosa, Lluís Fenton, Matías Gimeno, Miguel R. Giner, Víctor Guillén, Carlos Ibarzábal, Manuel March, Glòria Martí, Magüi Mira, Esperanza Navarro, Obdulia Peredo, Ricardo Pous, Iván Prat, Magda Sabartés, Dora Santacreu, Pilar Toledo, Iván Tubau, Pablo Valenzuela, Juan M. Villajos, Asunción Vitoria i Alfonso Zambrano. Ajudant de direcció: Nieves López-Llaurer. Direcció: José Sanchis Sinisterra i Sergi Schaaff. Estrenada el 5 d'agost al Teatre Grec de Barcelona, Festival Grec 1976.

Esbart Dansaire de Rubí

Disseny de vestuari de Ramon Ivars per a dues peces: *Dansa Catalana*, d'Enric Morera, i *La Moixiganga de Lleida*, popular. Espectacle estrenat el 4 d'abril al Palau de la Música Catalana de Barcelona.

1977

Espectacle de dansa

Ballet Teatre de Barcelona. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Direcció: Clara Knito. Institut del Teatre de Barcelona.

El rebombori del pa, de Jordi Teixidor

Escenografia i disseny de vestuari: Ramon Ivars. Música original: Antoni Parera Fons. Intèrprets: Lurdes Barba, Conxita Arquimbau, Maria Josep Arenós, Jordi Bofill, Carles Gil, Miquel Graneri, Felip Peña, Josep Sais, Anton Samà, Jordi Serrat i Josep Solans. Direcció: Jordi Teixidor. Teatre Villarroel de Barcelona.

Guinyol i quimera d'una ciutadana neuròtica, de Pep Albanell

Companyia Gent. Escenografia i disseny de vestuari: Ramon Ivars. Música: Carles Miras. Intèrprets: Rosa Morata, Josep Sais, Pepa Palau, Sol Soler, Isidor Barcelona, Joan Subatella, Cristina Fabregat, Maria Dolors Duocastella. Direcció: Pere Dausà. Festival Internacional de Teatre de Sitges, on va rebre el premi al millor muntatge.

1978

La puta respectuosa, de Jean-Paul Sartre

Collectiu de Teatre Ignasi Iglesias. Escenografia: Ramon Ivars. Il·luminació: Jordi López. Vestuari: Carme Rodríguez i Tona Corominas. Tramoia: Antoni Bley. Coordinació: Norbert Ibero. Intèrprets: Lurdes Barba, Alfred Lucchetti, Michel Ngassa, Just Martínez, Manuel Solàs, Francesc Lucchetti. Muntatge i direcció: Collectiu Ignasi Iglesias. Del 2 al 26 de novembre al Teatre Nord de la Ciutat de Barcelona.

1979

La noche de Molly Bloom, de James Joyce

El Teatre Fronterizo. Damatúrgia: José Sanchis Sinisterra. Escenografia (plàstica escènica): Ramon Ivars. Intèrprets: Magüi Mira i Andreu Polo. Sala Minotaure de Barcelona.

Sopa de mijo para cenar, de Compañía La Favorita

Compañía de Comedias La Favorita. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Felipe Gallego. Lletra de la cançó de bressol: Quintín Cabrera. Realització del decorat: Joan i Jordi Salvador. Confecció del vestuari: Carmen Rodríguez. Intèrprets: Rafael Álvarez «El Brujo», Antonio Lara, Gloria Muñoz, Trinidad Rugero, Gonzalo Tegel. Músics: Eduard Altaba, Javier García, Pipo Iglesias, David Rodrigo i Ramon Solé. Direcció: José Antonio Ortega. Sala Villarroel de Barcelona.

La gavina, d'Anton Txèkhov

Versió: Joan Oliver. Decorats: Salvador Alarma (1870-1941). Muntatge escenogràfic: Iago Pericot. Figurins: Ramon Ivars. Figurí pantomima: Tòrtola València (1882-1955). Música: Antoni Sabater. Pantomima: Andrej Leparski. Realització de vestuari: Sastreteria Peris. *Attrezzo*: Òscar Ruiz. Intèrprets: Maria Vilanova, Pep Munné, Joan Miralles, Bartomeu Olsina, Maia, Carme Elies, Joan Romeu, Maria Jesús Andany, Rosa Novell, Pep Madern, Andreu Solsona, Àlvar Roda. Ajudant de direcció: Magüi Mira. Direcció: Hermann Bonnín. Institut del Teatre de Barcelona.

L'alegria que passa, de Santiago Rusiñol

Companyia de Teatre Gent. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Arranjaments musicals: Joan Vives. Expressió mim: Pere Noguera. Espai lumínic: Tomàs Muñoz. Música: Enric Morera. Repartiment: Ernest Serrahima, Gal Soler, Eudald Macià, Rosa Maria Romero, Carme Contreras, Pere Noguera, Rosa Morata. Direcció: Pere Daussà. Festes de la Mercè, Barcelona.

1980

L'ombra d'un copaltes damunt l'asfalt, espectacle de *music-hall* sobre textos de J.V. Foix, Sebastià Gasch, J. M. Junoy, J. Salvat Papasseit, Carles Sindreu, S. Sánchez-Juan i textos teatrals de F.T. Mari-netti, M. Scaparro i F. Picabia

Traduccions: Irene Peypoch. Música: Antoni-Olaf Sabater. Coreografia: Neus López-Llader. Escenografia: Albert Ràfols Casamada. Vestuari: Ramon Ivars. Intèrprets: Carme Elies, Cesc Qüeral, Maria Vilanova, Jesús Julve, Marymar Cuadras, Joan Segalès, Joan Faneca i Pep Santacana. Ballet: Rosa Puig i Joan Badell. Orquestra: Antoni-Olaf Sabater, Antoni Gairin, Eduard Altaba i Olga Serra. Ajudant de direcció: Miguel Montes. Direcció: Hermann Bonnín. Festival de Teatre Grec de Barcelona.

Misteri de dolor, d'Adrià Gual

Trepa'80. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Llum i so: Francesc Campos. Realització de vestuari: Carme Rodríguez. Realització de decorat: Corominas-Farré. Intèrprets: M. Agustina Solé, Montserrat Calsapeu, Kim Llobet, Bartomeu Olsina, Ferran Baile, Lluís Gavalrà, M. Dolors Majoral, Maties Gimeno i Josep Oriol Genís. Direcció adjunt: Lluís Gavalrà. Direcció: Joan M. Gual i Dalmau. XIII Festival Internacional de Teatre de Sitges i després al Teatre Regina de Barcelona.

Ñaque o de piojos y actores (la picaresca teatral en el Siglo de Oro)

El Teatro Fronterizo. Dramatúrgia: José Sanchis Sinisterra. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Intèrprets: Luis Miguel Climent i Manuel Dueso. Direcció: José Sanchis Sinisterra. Premi al millor muntatge al XIII Festival Internacional de Teatre de Sitges. Després es representà a la Sala Villarroel de Barcelona.

Calidoscòpic, de Joan Manuel Gisbert i la Companyia Tabola

Companyia Tabola. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Selecció musical: Carles Miras. Construcció de decorats: Joan i Jordi Salvador. Intèrprets: Roser Contreras, Carles Miras, Adolf Bras i Joan Dalmau. Assessorament màgia: Màgic Andreu. Direcció: José Antonio Ortega. Sala Villarroel de Barcelona.

1981

El guant negre, d'August Strindberg

Teatre de la Gavina. Versió i adaptació: Lluís Solà i Sala. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Entornament: Joan Pere Viladecans. Il·luminació: Salvador Sumsi. Pantomimes: Pawel Rouba. Realització escenografia: Ferré-Coromines. Realització vestuari: Pep Romeu. Regidor: Josep Maria Lucchetti. Intèrprets: Ernest Serrahima, Rafael Anglada, Mercè Managuerra, M. Jesús Andany, Muntsa Alcañiz, Rosa Novell, Maria Vilanova i Concepció Arquimbau. Piano: Jordi Vilapriunyó. Direcció: Hermann Bonnín. Teatre Romea de Barcelona.

El príncep d'Homburg, de Heinrich von Kleist

Companyia Adrià Gual. Traducció: Carme Serrallonga. Escenografia: Iago Bonet Correa. Figurins i disseny de cavalls: Ramon Ivars. Il·luminació: Josep M. Borràs. Música: Josep Soler. Confecció de vestuari: Pep Romeu. *Attrezz*o i armes: Artigau. Perruques: Damaret. Perruqueria: Mayse. Dicció: Jordi Jané i Carme Serrallonga. Regidor: Pepe Lucchetti. Intèrprets: Juanjo Puigcorbé, Manuel Lázaro, Encarna Sánchez, Maria Vilanova, Fabià Matas, Albert Díaz, Arnau Vilardebó, Carles Oliva, Enric Cusí, Jordi Jané, Albert Montoliu, Enric Cervera, Ricard Borràs, Ramon Hoste, Xavier Úcar, Asun Rodríguez, Cristina Jaques, Anna-Cris Mompert, Marta Serrahima, Marga Berenguer, Xavier M. Miravet, Bruno Bruch, Sergi Jover, Francesc Orella, Jordi Duran, Jesús Massip i M. Lázaro Jr. Ajudant de direcció: Jordi Jané i Sergi Jover. Direcció: Ricard Salvat. Festival de Teatre Grec de Barcelona.

1982

Peer Gynt, de Henrik Ibsen

Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya. Adaptació: Ventura Gassol i J. Puig i Ferrer. Adaptació i direcció musical: Manuel Garcia Morante. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Coreografia i expressió corporal: Pawel Rouba. Il·luminació: Salvador Sumsi. Efectes especials: Josep Sánchez. Realització escenografia: Coromines Ferré. Realització vestuari: Pep Romeu. Repartiment: Juanjo Puigcorbé, Àngels Moll, Nadala Batiste, Rosa Maria Espinet, Jordi Banacolocha, Gabi Renom, Frederic Montargés, Ricard Borràs, Bruno Bruch, Lluís Ferraz, Tito Lucchetti, Norbert Ibero, Manuel Dueso, Carme Callol, Anna Vidal, Montse Guarro, Carme Pérez, Maria del Carme Conesa, Alfred Celaya, Maria Dolors Duocastella, Mercè Managuerra, Teresa Soler, Mercè Arànega, Joan Matas, Bruno Bruch, Jaume Valls. Director adjunt: Joan Bas. Direcció: Francesc Nello. Teatre Romea de Barcelona.

Maria Rosa, d'Àngel Guimerà

Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya. Versió de Josep Maria Benet i Jornet. Intèrpret: Lluís Ferraz. Escenografia: Josep Guinovart. Vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Salvador Sumsi. Ambientació: Josep Rossell. Realització escenografia: Corominas-Ferré. Realització vestuari: Peris. Música i banda sonora: Ramon Muntaner. Repartiment: Joan Dalmau, Francesc Lucchetti, Montserrat Carulla, Felip Peña, Mario Gas, Julieta Serrano, Pep Ferrer, Enric Serra, Josep Madem, Jaume Valls, Joan Vallès, Maria Cinta Comte. Assessor de direcció: Pere Planella. Ajudant de direcció: Mercè Maneguerra i Quico Romeu. Direcció: John Strasberg. Temporada 1982-1983, representada als teatres següents: Condal de Barcelona, Romea de Barcelona, Municipal de Girona, Fortuny de Reus i Principal de Reus.

Dones i Catalunya, de Lidia Falcó, Marisa Híjar, Marta Pesarrodonà, Maria-Josep Ragué-Arias, Carme Riera i Isabel-Clara Simó

Companyia Adrià Gual. Arranjaments musicals: Francesc Borrull. Escenografia: Amèlia Riera. Vestuari: Nina Pavlosvky. Realització escenogràfica: Ramon Ivars. Construcció escenogràfica: Germans Salvadó. Il·luminació: Cesc Canet. Selecció i edició de vídeo: Josep M. Forn. Producció de vídeo: Cesc Canet. Dicció: Carme Serrallonga. Coordinació escenogràfica: Fabià Matas. Intèrprets: Raquel Capdet, Carme Contreras, M. Fernanda Gil, Pepa Arenòs, Jesusa Andany, Mireia Ros, Araceli Bruch i Marta May. Músics: Josep Bas Portet, Rafael Escote Climent, Santi Arisa Pujol, Joaquim Suñé Llop i Cesc Canet. Assistent de direcció: Fabià Matas. Ajudant de direcció: Maria-Josep Ragué-Arias. Direcció: Ricard Salvat. Estrenat durant el segon Festival Internacional de Teatre d'Atenes.

1983

Laura a la ciutat dels Sants

La Gàbia Teatre. Escenografia: Ramon Ivars. Música: Ramon Muntaner. Direcció: Ivette Vigatà. Estrenada a Vic.

Egmon, de Goethe

Companyia La Roda. Traducció: Joan Anton Baixeras. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars, Roser Caritx i Antoni Bueso. Il·luminació: Francesc Rodelles. Intèrprets: Francesc Albiol, Maribel Altés, Manuel Bartomeus, Margarida Minguillon, Francesc Figuerola, Manuel Solàs, Quim Roca, Josep M. Orfilla, Gabriel Renom i Manuel Lázaro. Direcció: Josep Anton Codina. Teatre Poliorama de Barcelona.

1984

Freaks, d'Àngel Alonso

Traducció: Josep Maria Vidal. Dramatúrgia: Àngel Alonso. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Música: Benet Casablanca. Coreografia: Cesc Gelabert. Il·luminació: Àngel Alonso i Ignasi Morros. Repartiment: Empar Moreno, Jordi Vila, Alfons Guirao, Adolf Bras, Francesc Figuerola, Àngels Aymar, Pilar Madriles, Quim Deu, Jordi Vila i Carles Miras. Direcció: Àngel Alonso. Sala Villarroel de Barcelona.

Leben und Ableben des Jean Baptiste Lully

Figurins: Ramon Ivars. Ball i coreografia: Agustí Ros. Viola de gamba: Pere Ros. Cèmbal: Oscar Milani. Estrenat a Basilea.

La bella i la bèstia, de Jaume Melendres

Teatre Metropolità de Barcelona. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Ajudant d'escenografia: Agnès Ricart. Música: Ramon Muntaner. Coreografia: Agustí Ros. Il·luminació: Joan Ruiz. Repartiment: Margarida Minguillon, Sergi Mateu, Joan Busquets, Cristina Lügstenmann, Neus Ferrer, Alfred Celaya, Raimon Avila, Jordi Cardoner, Dietrich Grosse, Jordi Albet. Ajudant de direcció: Berta Vallribera. Direcció: Iago Pericot. El 27 de maig de 1984 al Teatre Monumental Mataró.

L'ús de la matèria, de Manuel de Pedrolo

Centre Dramàtic de la Generalitat. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Josep M. Borràs. Intèrprets: Rafel Anglada, Josep Minguell, Enric Arredondo, Miquel Graneri, Encarna Sánchez, Jordi Martínez, Enric Serra i Xavier Ucar. Ajudant de direcció: Xavier Ucar. Direcció: Joan M. Gual. Del 14 de març al 8 d'abril al Teatre Regina de Barcelona.

La meva Ismènia, d'Eugène Labiche

Cooperativa d'Actors i Actrius Associats. Versió de J. Melendres. Escenografia: Pep Oliver i Ramon Ivars. Vestuari: Ramon Ivars. Realització escenogràfica: Indústries B.E.C. Realització vestuari: Pep Romeu. Il·luminació: Laura Maspons. Música: Francesc Borrull. Repartiment: Montse Puga, Nadala Batiste, Teresa Soler, Manuel Solàs, Jaume Nadal. Direcció: Jaume Melendres. Del 25 de juny al 25 d'agost a la Casa de la Caritat de Barcelona.

Batalla de reines, de Frederic Soler Pitarra

Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya. Adaptació lliure d'Emili Teixidor i Miquel Martí i Pol. Escenografia: Ramon Ivars. Música original i banda sonora: Ramon Muntaner. Figurins: Jordi Palà. Il·luminació: F. Garcia Rodríguez. Mestre d'armes: Ricard Pous. Assistent d'escenografia: Pep Olivé. Assistent de figurins: Rosa Ferrer. Realització escenogràfica: Indústries BEC, S.A. Realització vestuari: Peris/Pep Romeu. Constructor d'attrezzo: Jordi Albet. Regidora: Montse Guarro. Intèrprets: Maife Gil, Marta Angelat, Joan Miralles, Pau Garsaball, Joaquim Cardona, Alfred Lucchetti, Jordi Serrat, Joan Vallès, Miquel Graneri, Joan Viñallonga, Adolf Bras, Lluís Marco, Josep M. Puig, Carles Vilaseca, Ricard Pal, Patricia Giménez, Marta Carbonell, Joan Aliaga, Gai Soler, Josep Manuel Santander, Domènech Mora, Eduard Vilardebó, Òscar Bosch, Xavier Garriga, Albert López Atzarías, Artur Costa i Daniel Pal. Assistent de direcció: Jordi Vives. Direcció tècnica: Pepe Lucchetti. Direcció: Antoni Chic. Desembre de 1984 i gener/febrer de 1985 al Teatre Romea de Barcelona.

Fleca Rigol, digueu, de Josep M. Muñoz i Pujol

Escenografia: Jordi Albet. Ajudant d'escenografia: Jordi Sorolla. Attrezzo: Muntsa Bernat. Intèrprets: Alfred Lucchetti i Ovidi Montllor. Ajudant de direcció i regidora: Remei Barrio. Direcció: Ramon Ivars. ARS Teatre de Barcelona.

La tigresa i altres històries, de Dario Fo

Vestuari: Ramon Ivars. Intèrpret: Manel Barceló. Direcció: José Antonio Ortega. Teatre Villarroel de Barcelona.

Ramon B. Ivars i Amich va rebre el premi Nacional d'Escenografia, pel treball realitzat durant tot aquest any 1984.

1985

L'liga de dos caps, de Jean Cocteau

Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya. Escenografia: Ramon Ivars. Figurins: Josep M. Espada. Música: Ramon Muntaner. Il·luminació: Francesc García Rodríguez. Realització escenogràfica: Farré/Corominas. Realització de vestuari: Elias Espada, Carme Rodríguez i Toni Lan-ga. Regidor: Tito Lucchetti. Intèrprets: Sergi Mateu, Àngels Moll, Rosa Novell, Francesc Lucchetti, Josep Madern i Eliman Secka. Direcció tècnica: Pepe Lucchetti. Ajudant de direcció: Lurdes Barba. Direcció: Josep M. Segarra. Teatre Romea de Barcelona.

Seis sonatas para una reina de España, de Domenico Scarlatti

Ballet Nacional Español. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Coreografia: Àngel Pericat. Festival de Spoleto a Itàlia.

Mahabharatha, de Peter Brook

Adaptació teatral i text: Jean-Claude Carrière. Dramatúrgia: Jean-Paul Denizon. Il·luminació: Jean Kalman. Escenografia i vestuari: Chloé Obolensky. Direcció de combats: Alain Maratrat. Direcció tècnica: Jean-Guy Lecat. Equip tècnic a Barcelona: Paco Felices, Òscar Segura, Fabià Matas, Pep Torruella i Ramon Ivars (escenògraf assessor). Intèrprets: Joséphine Derenne, Mireille Maalouf, Tam Sir Niane, Pascaline Pointillart, Mallika Sarabhai, Maurice Benichou, Ryszard Cieslak, Clovis, George Corraface, Jean-Paul Denizon, Mamadou Dioume, Matthias Habich, Andreas Katsulas, Sotigui Kouyate, Alain Maratrat, Ngar Ygam Masdongar, Vittorio Mezzogiorno, Bruce Myers, Yoshi Oida, Andrzej Seweryn, Douta Seck i Tapa Sudana. Ajudant de direcció: Marie Hélène Estienne. Direcció: Peter Brook. Dies 15, 16, 17 i 19 d'octubre al Mercat de les Flors de Barcelona, dins el Cicle Internacional de Teatre de Barcelona Memorial Xavier Regàs.

El fetixista, de Michel Tournier

Àrea Produccions. Traducció: Jaume Melendres. Escenografia: Ramon Ivars. Vestuari: Pep Oliver. Il·luminació: Francesc Rodellas. Construcció escenogràfica: Jordi Albet. Utilatge: Quim Prats i Antoni Doy. Assessorament màgic: Màgic Andreu. Intèrpret: Josep Minguell. Ajudant de direcció: Berta Vallribera. Direcció: Ramon Ivars. Sala Villarroel de Barcelona. Aquest espectacle va ser premi «Artur Carbonell» del XVIII Festival Internacional de Teatre de Sitges.

L'home i les armes, de G. Bernard Shaw

Traducció: Jaume Melendres. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars i Pep Oliver. Il·luminació: Josep Sánchez. Banda sonora: Ramon Muntaner. Intèrprets: Gemma Reguant, Carme Capdet, Pilar García, Emili Palma, Ramon Peris, Víctor F. Suárez, Jaume Grau i Jordi Pahisa. Direcció: Francesc Alborch. Lluïsos de Gràcia.

1986

Blau i blanc

Ballet Contemporani de Barcelona. Escenografia: Ramon Ivars i Pep Oliver. Música: Carles Santos. Coreografia: Amèlia Boluda. Vestuari: Pep Romeu. Festival de Sitges.

1987

La cambra de Verònica, d'Ira Levin

L'Ou Nou Teatre. Traducció: Francesc Forés. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Ajudant escenografia: Joaquim Roy. Il·luminació: Luis Mella. Realització escenografia: Jordi Albet. Realit-

zació vestuari: Leonard Quintana. Disseny cartell i programa de mà: Ramon Ivars. Intèrprets: Carme Abril, Lluís Fernández, Ricard Rebellón, M. Rosa Soler. Ajudant de direcció: Francesc Forés. Direcció: Joan Bas. Casal Catòlic de Sant Andreu de Barcelona.

Víctimes del deure, d'Eugène Ionesco

Centre Dramàtic d'Osona. Traductor: Lluís Solà. Escenografia: Ramon Ivars i Joaquim Roy. Ajudant d'escenografia: Carles Casas. Vestuari: Ramon Ivars. Música i banda sonora: Josep Sala. Il·luminació: Luis Mella. Coreografia: Agustí Ros. Realització escenografia: Tàilers Pascualin Amalgama, S.A. Realització vestuari: Leonar Quintana. Cartell: Ramon Ivars. Intèrprets: Dolors Collell, Jaume Costa, Emili Palma, Angel Arbat, Encarna Sánchez, Montserrat Aguilar, Josep Codolosa, Francesc Pérez. Ajudant de direcció: Pep Tines. Direcció: Josep Colomer. Teatre L'Atlàntida de Vic.

Fandango

Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Coreografia: José de Udaeta. Música: Hans Werner Henze. Deutsche Oper Berlin.

1988

N'Gai-N'Gai

Concert de rock. Direcció escènica i escenografia: Ramon Ivars. Sala Zeleste de Barcelona.

1989

Opera Classics (Die vier Jahreszeiten; Arlésienne; Wagner)

Música: Giuseppe Verdi, Georges Bizet i Richard Wagner. Direcció musical: Hiroshi Kodama. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Coreografia: Paolo Bortoluzzi, José de Udaeta i Uwe Scholz. Estrenada el 26 de març a la Deutsche Oper am Rhein de Disburg i també es representà a Düsseldorf.

1990

Roberto Devereux, de Gaetano Donizetti

Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Wolfgang Göbbel. Director de cor: Romano Gandolfi. Realització dels decorats: La Bottega Veneziana, srl, Treviso. Realització del vestuari: Peris 150, Barcelona. Director d'orquestra: Richard Bonyngé. Director d'escena: Giancarlo del Monaco. Temporada 1990-1991, Gran Teatre del Liceu.

1992

Maria Stuarda, de Gaetano Donizetti

Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Wolfgang Göbbel. Director de cor: Romano Gandolfi. Realització dels decorats: La Bottega Veneziana, srl, Treviso. Realització del vestuari: Peris 150, Barcelona. Director d'orquestra: Richard Bonyngé. Director d'escena: Giancarlo del Monaco. Temporada 1991-1992, Gran Teatre del Liceu.

Anna Bolena, de Gaetano Donizetti

Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Direcció d'orquestra: Richard Bonyngé. Direcció d'escena: Giancarlo del Monaco. Temporada 1992-1993, Gran Teatre del Liceu.

Cerimònia inaugural dels Jocs Paralímpics de Barcelona

Vestuari: Ramon Ivars. Coreografia: Berta Vallribera. Dirigida per Glòria Rognoni.

Yerma, de Federico García Lorca

Compositor: Salvador Pueyo. Escenografia: Ramon Ivars. Vestuari: Marie-Theres Cramer.

Coreografia: Jochen Ulrich. Octubre de 1992, Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

Concerto, de Dimitri Xostakòvitx

Escenografia: Ramon Ivars. Vestuari: Marie-Theres Cramer. Coreografia: Jochen Ulrich. Octubre del 1992, Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

La Traviata, de Giuseppe Verdi

Escenografia: Kathrin Kegler. Vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Mitchell Dana. Director del cor: Romano Gandolfi. Realització dels decorats: Spazio Scenico, srl, Roma. Confecció del vestuari: Peris 150, Barcelona. Director d'orquestra: Uwe Mund i Randall Behr. Director d'escena: Helmut Polixa. Temporada 1991-1992, Gran Teatre del Liceu.

1993

Perversitat sexual a Xicago, de David Mamet

Teatre a la Deriva. Versió: Josep M. Fulquet. Escenografia: Jon Berrondo. Il·luminació: Tito Rueda.

Vestuari: Ramon Ivars i Carles Muixart. Fotografia: Carme Puértolas. Intèrprets: Jordi Coromina, Jordi Castanyer, Dolors Rusiñol, Bea Guevara. Direcció: Jordi Mesalles. XXI Festival d'Estiu de Teatre de la ciutat de Berga. 31 de Juliol de 1993, Teatre Municipal de Berga.

Don Quijote

Ballett in drei akten mit prolog. Llibret: Von Marius Petipa (sobre episodis de l'obra de Miguel de Cervantes). Música: Von Ludwig Minkus. Arranjaments instrumentals: Von Michel Sasson i Jerome D. Cohen. Dramatúrgia: Ines Helmstädter. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: John B. Read. Coreografia: Patrice Bart Nach Petipa i José de Udaeta. Temporada 1992-1993, Deutsche Staatsoper de Berlin

El gest (basat en *L'ós*, de Txèkhov, i *El passaport*, de Bourgeade)

La companyia de Glòria Rognoni i de Santi Ibàñez. Escenografia: Ramon Ivars. Il·luminació: David Pujol. Coreografia: Berta Vallribera. So: Marc Urquizu. Intèrprets: Glòria Rognoni, Santi Ibàñez, Mercè Comes. Direcció: Guillermo Ayesa. XXI Festival d'Estiu de Teatre de la ciutat de Berga. 24 de juliol de 1993, Teatre Municipal de Berga.

Un Ballo in Maschera, de Giuseppe Verdi

Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell. Escenografia: Joan Jorba. Construcció escenografia: Tetrajoc. Vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Josep Oriol Capellas. Director d'orquestra i de cor: Josep Ferré. Coreografia: Agustí Ros. Direcció d'escena: Pau Monterde. XII Festival 1993-1994, VI Cicle d'Òpera a Catalunya, Teatre La Faràndula de Sabadell.

1994

La metamorfosi, de Franz Kafka

Acte Únic. Versió teatral: Toni Cabré. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Construcció d'escenografia: Taller de Construcció del SAT. Il·luminació: Tomás Pladevall. Interpretació: Boris Ruiz. Direcció: Hermann Bonnín. Teatre Borràs de Barcelona.

DOS tenemos una costumbre por la noche, de Lella Costa, Massimo Cirri, Sergio Ferrentino i Giorgio Melazzi

Traducció: Lola Pastor. Escenografia: Ramon Ivars. Il·luminació: Joan Sabaté. Banda sonora: Pep

RONDA DE MORT A SINERA
ESTRENA 10 D'ABRIL DEL 2002
TEATRE FABIÀ PUIGSERVER
TEATRE LLIURE DE BARCELONA
L'OS NICOLAU
PERE EUGENI FONT

RAMON B. IVARS

Figurí de l'Os Nicolau dissenyat per Ramon Ivars per a l'obra Ronda de mort a Sinera, de Salvador Espriu / Ricard Salvat. Teatre Fabià Puigserver del Teatre Lliure de Barcelona, abril-maig del 2002.

Bez. Intèrprets: Gloria Muñoz, Luciano Federico. Direcció: José A. Ortega. Sala Villarroel de Barcelona.

Lucia di Lammermoor, de Gaetano Donizetti

Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Juan Gómez-Cornejo. Director de cor: Valdo Sciammarella. Direcció musical: Guiliano Carella. Direcció d'escena: Juanjo Granda. Temporada 1994, Teatro de la Zarzuela de Madrid.

El empresario teatral, de Wolfgang Amadeus Mozart

Escenografia i vestuari: Berenguer Amich. Il·luminació: Juan Gómez-Cornejo. Direcció musical: Andrés Zarzo. Direcció d'escena i dramaturgia: Gustavo Tambascio. Temporada 1994, Teatro de la Zarzuela de Madrid.

Roméo et Juliette, de Charles Gounod

Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell. Escenografia: Joan Jorba. Vestuari: Ramon Ivars. Direcció de cor: Josep Ferré. Direcció d'orquestra: Javier Pérez Batista. Coreògraf: Agustí Ros. Coreografia d'esgrima: Ricard Pous i Elena Dueso. Direcció d'escena: Pau Monterde. XII Festival 1993-1994, VI Cicle d'Òpera a Catalunya, Teatre La Faràndula de Sabadell.

La Cenerentola, de Gioacchino Rossini

Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell. Escenografia: Joan Jorba. Vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Ricard Martínez. Direcció de cor: Josep Ferré. Direcció musical: Elisabetta Maschio. Direcció d'escena: Pau Monterde. Novembre-desembre del 1994, Teatre La Faràndula de Sabadell.

1995

En la solitud dels camps de cotó, de Bernard-Marie Koltès

Teatre a la Deriva. Traducció: Sergi Belbel. Escenografia: Jon Berrondo. Vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Ricard Martínez. Intèrprets: Ramon Vila, Jordi Coromina. Direcció: Jordi Mesalles. De l'1 al 19 de març de 1995 a la Sala Beckett de Barcelona.

Marsal Marsal, de José Sanchis Sinisterra

El Teatro Fronterizo. Vestuari: Ramon Ivars. Espai lumínic: Sergio Pesanha. Espai sonor: Artur Álvarez. Intèrpret: Luis Miguel Climent. Direcció: José A. Ortega. Del 14 de setembre al 15 d'octubre de 1995 a la Sala Beckett de Barcelona.

Il Barbiere di Siviglia, de Gioacchino Rossini

Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell. Escenografia: Joan Jorba. Vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Oriol Capelles. Direcció de cor: Josep Ferré. Direcció musical: Albert Argudo. Direcció d'escena: Pau Monterde. Temporada 1995-1996, Teatre La Faràndula de Sabadell.

1996

La voix humaine, de Jean Cocteau

Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu. Música: Francis Poulenc. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Albert Faura. Intèrpret: Renata Scottò. Direcció musical: Josep Pons. Direcció: Chritiph Meyer. Del 22 al 29 de març al Mercat de les Flors de Barcelona.

La forza del destino, de Giuseppe Verdi

Orquestra Simfònica i Cor del Gran Teatre del Liceu. Autors: Antonio Ghislanzoni i Francesco Maria Piave. Escenografia: Ramon Ivars. Vestuari: Yvonne Sassinot de Nesle. Il·luminació: Jens Lange. Direcció musical: Paolo Olmi. Direcció d'escena: Bruno Berger. Temporada 1995-1996, Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

Le nozze di Figaro, de Wolfgang Amadeus Mozart

Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell. Escenografia: Joan Jorba. Vestuari: Ramon Ivars. Coreografia: Berta Vallribera. Direcció musical: Albert Argudo. Direcció de cor: Rosa Ribera. Direcció d'escena: Pau Monterde. Temporada 1996-1997, Teatre La Faràndula de Sabadell.

Los Alpes en llamas, de Peter Turrini

Teatro Gasteiz Antzeski. Traductor: Dagmar Lüderitz i Albert de la Torre. Escenògraf: Ramon Ivars. Vestuari: Montse Casas. Intèrprets: Anna Lucia Billante, Jordi Latorre, Xavier Ruano, José

Luis Lifante. Ajudant de direcció: Albert de la Torre i Teresa Vilardell. Direcció: Ricard Salvat. Del 29 de juliol al 3 d'agost al Teatre Artenbrut de Barcelona, dins el Festival Grec.

La dama del mar, de Henrik Ibsen

Adaptació: Rodolf Sirera. Escenografia: Ramon Ivars i Joan M. Gual. Vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Josep M. Borràs. Compositor: Xavier Albertí. Intèrprets: Roser Carní, Lluïsa Castells, Laia Marull, Pere Rox, Jordi Dauder, Manuel Dueso i Víctor Pi. Direcció: Joan M. Gual. De l'1 al 27 d'octubre al Mercat de les Flors de Barcelona.

1997

Cerimònia beatificació de Ceferino Giménez Malla «El Pelé»

Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Tomàs Pladevall. Assessor de direcció: Hermann Bonnín. Direcció de la cerimònia: Juan Heredia Maya. 4 de maig a Sevilla.

1998

Meli-Melo, dels Chicos Mambo Show

Chicos Mambo Show. Vestuari: Ramon Ivars, Marco & Alex, Alex Tarragüel. Il·luminació: Sam Lee. Realització de l'escenografia: Alfons Flores. Postisseria: Carlos Montosa. Titella: Àngel Calvente (El Espejo Negro). Cançó original: Jordi Pérez Guarro (*Bajo la mina cantando*). Arranjaments musicals: Sergi Fece. Intèrprets: Martí Boada, Xevi Dorca, Xavi Estrada i Philippe Lafeuille. Direcció escènica: Óscar Molina. Sala Maria Aurèlia Capmany, del 27 de febrer al 22 de març de 1998, Mercat de les Flors de Barcelona.

Così fan tutte, de Wolfgang A. Mozart

Amics de l'Òpera de Sabadell. Llibret: Lorenzo Da Ponte. Escenografia: Ramon Ivars i Joan Jorba. Il·luminació: Albert Faura. Intèrprets: Enrique Ferre, M. José Martos, Mercè Obiol, Àngel Odena, Enric Serra, Malgorzata Zygmanskiak. Cor: Escola Òpera de Sabadell i Cor dels Amics de l'Òpera de Sabadell. Orquestra Simfònica del Vallès. Direcció del cor: Rosa M. Ribera. Direcció musical: Albert Argudo. Direcció d'escena: Pau Monterde. Del 27 al 31 de maig al Teatre Municipal La Faràndula de Sabadell.

Giselle

Kaksinäytöksinen baletti. Música: Adolphe Adam. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Kimmo Ruskela. Màscara: Helena Lindgren. Coreografia: Sylvie Guillem. Estrenada a Hèlsinki el 16 d'octubre de 1998.

1999

El lector por horas, de José Sanchis Sinisterra

Escenografia: Joaquim Roy. Il·luminació: Quico Gutiérrez. Vestuari: Ramon Ivars. Intèrprets: Jordi Dauder, Juan Diego i Clara Sanchis. Direcció: José Luis García Sánchez. Del 21 de gener al 14 de març al Teatre Nacional de Catalunya.

Platja negra, de Jordi Coca

Escenografia i vestuari: Ramon Ivars i Xavier Torrent. Il·luminació: Tomàs Pladevall. Intèrprets: Rosa Cadafalch, Joan Massotkleiner, Andrés Moreno. Direcció: Lurdes Barba. Espai Escènic Joan Brossa de Barcelona.

2000

Don Quijote

Stuttgarter Ballet. Música: Ludwig Minkus. Adaptació musical: Thomas Volk. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Olli-Pekka Koivunen. Coreografia: Maximiliano Guerra.

9 de desembre de 2000, Staatstheater Stuttgart.

El baró i la leprosa, de David Cirici

Centre Dramàtic del Vallès. Dramatúrgia: Jordi Vilà Zapata. Compositor: Xavier Miralles i Joan Eloi Vila. Escenografia: Alfred Casas. Vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Mani Valls. Intèrprets: Oscar Garcia, Manuel Morales, Joan Manel Vadell, Lúdia González, Marta Pelegrina. Direcció: Jodi Vilà Zapata. 13 i 14 d'octubre al Teatre Alegria de Terrassa.

Die Fledermaus, de Johann Strauss

Amics de l'Òpera de Sabadell. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Coreografia: Agustí Ros. Intèrprets: Enric M. Castignoni, Ramon Gener, Marisa Martins, Assumpta Mateu, Cristina Obregón, Carles Ortiz, Lluís Sintes, Francisco Vas, Malgorzata Zygmanski. Cor dels Amics de l'Òpera de Sabadell. Orquestra Simfònica del Vallès. Direcció del cor: Rosa M. Ribera. Direcció musical: Albert Argudo. Direcció d'escena: Pau Monterde i Jordi Vilà Zapata. De l'1 al 5 de març al Teatre Municipal La Faràndula de Sabadell.

2001

Aquí al bosc, de Joan Brossa

Escenografia i vestuari: Ramon Ivars. Il·luminació: Ramon Ivars. Intèrprets: Mo Lucià, Carles Sales, Nausica Bonnín, Carme Callol. Direcció: Jordi Coca. Espai Escènic Joan Brossa de Barcelona, dins el Festival Grec.

2002

Ronda de mort a Sinera, de Salvador Espriu/Ricard Salvat

Escenografia: Joaquim Roy. Vestuari: Ramon Ivars. Figurins *Auca d'Ester sense «h»*: Fabià Puigserver. Il·luminació: Xavier Clot. Espai sonor: Xavier Albertí. Gest i moviment: Marta Carrasco. Dicció: Lluís Solà. Maquillatge: Esther Osuna. Perruqueria: Carles Montosa i Mònica Núñez. Ajudant d'escenografia: Xavier Torrent. Ajudant de vestuari: M. Rafa Serra. Assistent d'il·luminació: Isabel Franco. Intèrprets: Pere Anglas, Carles Arquimbau, Lali Barenys, Lloïl Bertran, Anna Briansó, Oriol Broggi, Teresa Campos, Andreu Carandell, Georgina Cardona, Xavier Chacón, Imma Colomer, Rafael Cruz, Eduard Farelo, Pep Farrés, Abel Folk, Pere Eugeni Font, Cristina Gámiz, Jaume Garcia, Ramon Garrido, Teresa Gimpera, Màrius Hernández, Enric Majó, Ester Majós, Sandra Márquez, Josep Montanyès, Roger Pera, Joan Raja, Cristina Raventós, Xavier Ruano, Ricard Sales, Núria Samsó, Carme Sansa, Cristina Sirvent, Oriol Tranvia i Topsy. Veus: Lluís Tarrau i Jordi Torras. Assistent de direcció: Lluís Bernat i Cristina Raventós. Ajudant de direcció: Jordi Fondevila. Direcció: Ricard Salvat. Estrenada el 10 d'abril a la Sala Fabià Puigserver del Teatre Lliure de Barcelona.

La bohème, de Giacomo Puccini

Amics de l'Òpera de La Faràndula de Sabadell. Escenografia i vestuari: Ramon Ivars i Elisabeth Castells. Intèrprets: Bae Jae Chul, Manuel Esteve, Assumpta Mateu, Immaculada Sampedro, Lluís Sirtes, Josep Solé i Celestino Varela. Direcció musical: Albert Argudo. Direcció: Pau Monterde. Teatre La Faràndula de Sabadell.

RONDA DE MORT A SINERA

ESTRENA 10 D'ABRIL DEL 2002

TEATRE FABIÀ PUIGSERVER
FUNDACIÓ TEATRE LLIURE

ROSSENDA
LLOLL BERTRAN

RAMON B. IVARS

Figuri dissenyat per Ramon Ivars per al personatge de la Rossenda, interpretat per Lloll Bertran a l'obra Ronda de mort a Sinera, de Salvador Espriu/Ricard Salvat. Teatre Fabià Puigserver del Teatre Lliure, abril-maig del 2002.